

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

INFORMACJA O ZAWODZIE

Układacz nawierzchni drogowych (711606)

Robotnicy budowy dróg

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji
o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji
– INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Układacz nawierzchni drogowych (711606)

Robotnicy budowy dróg

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Układacz nawierzchni drogowych (711606)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [632]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://www.powiat-leszczynski.pl/aktualnosci/wydarzenia/722-brygada-remontuje-droge-lipno-osieczna.html> [dostęp: 31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie, rozbiórka i naprawa nawierzchni drogowych.....	9
3.3. Kompetencje społeczne.....	12
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	12
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	16
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	17
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	21

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu(wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Układacz nawierzchni drogowych 711606

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Brukarz.
- Drogowiec.
- Pracownik drogowy.
- Robotnik drogowy.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 9312 Civil engineering labourers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja F – Budownictwo.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii i od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Maciej Banach – Politechnika Warszawska, Płock.
- Marcin Chabior – Eurodom Jarosław Dąbkowski, Warszawa.
- Katarzyna Sławińska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Marcin Olifirowicz – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Bartłomiej Chrzanowski – TEDOM Poland sp. z o.o., Chorzów.
- Beata Figarska-Wysocka – Zespół Szkół Budowlanych, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Tadeusz Bąkała – Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „TECH-POL”, Puławy.
- Waldemar Mazan – Konfederacja Budownictwa i Nieruchomości, Warszawa.

Data(rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem głównym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Układacz nawierzchni drogowych zajmuje się układaniem, naprawą i konserwacją różnego rodzaju nawierzchni drogowych na jezdniach, chodnikach, ścieżkach rowerowych, parkingach, placach i skarpach. Podstawą wykonywania czynności układacza nawierzchni drogowych jest dokumentacja techniczna⁵.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Układacz nawierzchni drogowych wykonuje roboty ziemne, rozkłada i zagęszcza warstwy podbudowy¹⁵, wyznacza profil, krawędzie, spadki podłużne i poprzeczne nawierzchni, wbudowuje krawężniki i obrzeża oraz układa warstwy wykończeniowe.

Układacz nawierzchni drogowych wykonuje również naprawę i konserwację różnego rodzaju nawierzchni drogowych, która polega m.in. na usuwaniu i wymianie uszkodzonych elementów nawierzchni. Oprócz właściwych robót związanych z układaniem nawierzchni drogowych pracownik zajmuje się również konserwacją używanego sprzętu.

Sposoby wykonywania pracy

Układacz nawierzchni drogowych wykonuje prace ręcznie lub mechanicznie, z zastosowaniem odpowiednich narzędzi i urządzeń. Jego praca polega na:

- organizowaniu działań w zakresie wykonywania robót układacza nawierzchni drogowych zgodnie z przepisami BHP¹⁷, ochrony środowiska i ergonomii,
- sporządzaniu przedmiarów dotyczących nawierzchni przewidzianych do ułożenia,
- obliczaniu ilości i rodzaju materiałów potrzebnych do wykonania robót drogowych,
- przygotowaniu terenu budowy,
- wyznaczeniu miejsca składowania materiałów i odpadów, sprzętu, urobku z wykopów,
- korytowaniu¹⁰ podłoża pod budowę warstw konstrukcyjnych nawierzchni,
- profilowaniu¹⁶ i zagęszczaniu²¹ podłoża pod warstwy podbudowy,
- wyznaczaniu profilu, krawędzi, spadków podłużnych i poprzecznych nawierzchni,
- rozścielaniu i zagęszczaniu warstw konstrukcyjnych nawierzchni,
- wbudowaniu krawężników i obrzeży,
- układaniu nawierzchni mineralno-asfaltowych¹, betonowych i brukowych,
- wykonywaniu obmiaru zrealizowanych robót oraz szacowaniu kosztów wykonania prac.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Układacz nawierzchni drogowych pracuje na wolnym powietrzu, co wiąże się z oddziaływaniem zmiennych warunków atmosferycznych. Miejscem jego pracy są m.in. jezdnie, chodniki, ścieżki rowerowe, parkingi, place.

Praca wymaga częstego schylania się, podnoszenia dużych ciężarów, a nawet poruszania na kolanach. Podczas wykonywania robót pracownik jest narażony na hałas i wibracje pochodzące z obsługiwanej maszyny oraz pracujących na budowie maszyn drogowych, pyły oraz działanie substancji chemicznych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. *Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.*

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Układacz nawierzchni drogowych w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- narzędzia ręczne i sprzęt pomocniczy: młotek, łom, łopatę, szpadel, chwytak³, gilotyne⁸, wyważak²⁰, imak⁹, taczkę,
- narzędzia pomiarowe, takie jak: łata¹¹, niwelator¹⁴, drogomierz⁶, miara,
- narzędzia elektryczne i pneumatyczne, np.: piłę do cięcia nawierzchni, przecinarkę do krawężników, zageszczarkę²², betoniarkę.

Organizacja pracy

Układacz nawierzchni drogowych w zależności od miejsca pracy i stopnia skomplikowania zadań realizuje roboty pod nadzorem lub samodzielnie. Praca w tym zawodzie wykonywana jest najczęściej w systemie czasu pracy po 8–12 godzin dziennie, w okresie sezonu na prace drogowe. Dni wolne od pracy przypadają w okresie zimowym, gdy ujemna temperatura powietrza nie pozwala na wykonywanie robót drogowych.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Układacz nawierzchni drogowych w pracy narażony jest na wiele czynników mogących powodować wypadki. Należą do nich:

- zmienne warunki atmosferyczne (wysoka lub niska temperatura),
- wykonywanie pracy w bezpośrednim sąsiedztwie pracujących maszyn drogowych czy ruchu drogowego.

Czynniki powodujące zagrożenia w pracy układacza nawierzchni drogowych można podzielić na:

- czynniki fizyczne:
  - hałas pochodzący z maszyn i prac budowlanych,
- czynniki ergonomiczne, psychospołeczne i związane z organizacją pracy:
  - wymuszona pozycja ciała podczas wykonywania pracy, która może powodować bóle pleców, ramion czy zmiany układu kostno-stawowego,
  - stres związany z terminowością wykonywanych zadań,
- czynniki niebezpieczne:
  - prąd elektryczny – czynnik pochodzący z uszkodzonych urządzeń elektrycznych używanych podczas pracy lub przebieg w instalacjach elektrycznych na placu budowy,
  - ostre krawędzie, narzędzia pracy mogące przyczynić się do powstania urazów ciała,
  - potrącenia, uderzenia przez pojazdy budowlane,
- czynniki psychofizyczne:
  - podnoszenie ciężkich przedmiotów (obciążenie statyczne i dynamiczne).

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **układacz nawierzchni drogowych** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- sprawność układu mięśniowo-szkieletowego,
- dobra wydolność fizyczna,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządów równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość wzroku i słuchu,
- rozróżnianie barw,
- zmysł równowagi,
- zręczność rąk i palców,
- spostrzegawczość;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolności manualne i techniczne,
- zdolność koncentracji uwagi,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek,
- wyobraźnia przestrzenna,
- zdolność do współdziałania w zespole;

w kategorii cech osobowościowych

- samodzielność,
- samokontrola,
- dobra organizacja pracy własnej,
- gotowość do pracy w szybkim tempie,
- gotowość do pracy w niesprzyjających warunkach atmosferycznych,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek,
- odporność na działanie pod presją czasu,
- dbałość o jakość pracy,
- rzetelność,
- dokładność,
- gotowość do współdziałania.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Układacz nawierzchni drogowych musi posiadać dobre zdrowie i sprawność ruchową, gdyż jego praca wymaga znacznego wysiłku fizycznego. Pod względem wydatku energetycznego należy do prac ciężkich.

Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu układacz nawierzchni drogowych są m.in.:

- alergie na materiały i substancje używane w robotach drogowych,
- choroby ograniczające w znacznym stopniu sprawność narządów ruchu,

- choroby układu oddechowego,
- choroby układu mięśniowo-szkieletowego,
- choroby układu kostno-stawowego,
- choroby układu krążenia,
- padaczka.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **układacz nawierzchni drogowych** preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) o profilu drogowym, np. w zawodzie operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych.

Alternatywne wykształcenie można uzyskać w systemie rzemieślniczego przygotowania zawodowego w zawodzie pokrewnym brukarz.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Pracę w zawodzie **układacz nawierzchni drogowych** może wykonywać również osoba, która:

- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania pracy,
- odbyła szkolenie zorganizowane w firmie specjalizującej się w układaniu nawierzchni drogowych.

Podjęcie pracy w zawodzie układacz nawierzchni drogowych ułatwiają:

- dyplom potwierdzający kwalifikacje pełne w zawodzie szkolnym pokrewnym operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych,
- świadectwo potwierdzające kwalifikację BD.01 Eksploatacja maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych, wyodrębnioną w zawodzie operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych,
- tytuł czeladnika⁴ lub mistrza¹³ potwierdzający kwalifikacje w zawodzie pokrewnym brukarz,
- certyfikaty potwierdzające ukończone szkolenia w zakresie układania nawierzchni drogowych.

Dodatkowym atutem przy zatrudnieniu układacza nawierzchni drogowych jest posiadanie:

- uprawnień do obsługi sprzętu budowlanego i maszyn drogowych wykorzystywanych przy wykonywaniu robót drogowych,
- prawo jazdy kat. B, C lub C+E.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pracownik w zawodzie **układacz nawierzchni drogowych** ma możliwość:

- rozpocząć pracę jako członek brygady pracowników, a następnie wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego awansować na samodzielne stanowisko,
- po ukończeniu właściwego kursu i uzyskaniu uprawnień do obsługi maszyn drogowych typu walec, spycharka itp. awansować na stanowisko operatora maszyn drogowych,

- po nabyciu dalszego doświadczenia zawodowego, pod warunkiem posiadania zdolności i umiejętności organizacyjnych, umiejętności pracy z ludźmi, pracować na stanowisku brygadziści² sprawującego bezpośredni nadzór nad pracą brygady pracowników,
- zdobyć świadectwo czeladnicze¹⁸ w zawodzie brukarz, po zdaniu egzaminu czeladniczego,
- zdobyć dyplom mistrza w zawodzie brukarz, po zdaniu egzaminu mistrzowskiego,
- rozszerzać i podnosić swoje kompetencje zawodowe poprzez kształcenie i/lub szkolenie w zawodach pokrewnych,
- uczestniczyć w kursach oraz warsztatach dotyczących układania nawierzchni drogowych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **układacz nawierzchni drogowych** nie ma możliwości bezpośredniego potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej.

W systemie kształcenia zawodowego (branżowa szkoła I stopnia – dla młodzieży lub kwalifikacyjny kurs zawodowy – dla osób dorosłych) istnieje możliwość potwierdzania kwalifikacji BD.01 Eksploatacja maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych, wyodrębnionej w zawodzie pokrewnym operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych. Kwalifikację potwierdzają Okręgowe Komisje Egzaminacyjne po zdaniu egzaminu.

Istnieje również możliwość potwierdzenia kwalifikacji w trybie egzaminów eksternistycznych⁷, jeżeli kandydat ukończył gimnazjum albo 8-letnią szkołę podstawową oraz co najmniej dwa lata kształcił się lub pracował w zawodzie z wyodrębnioną kwalifikacją, którą zamierza potwierdzić.

Alternatywnie przydatne kompetencje można potwierdzić w systemie rzemieślniczego przygotowania zawodowego w zawodzie pokrewnym brukarz. Wówczas kompetencje potwierdzają Izby Rzemieślnicze.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **układacz nawierzchni drogowych** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik drogownictwa ⁵	311206
Mistrz produkcji w budownictwie drogowym	312301
Brukarz	711205
Operator maszyn drogowych	834202
Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych ⁵	834209
Pomocniczy robotnik drogowy	931205

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **układacz nawierzchni drogowych** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Wyznaczanie przebiegu trasy drogowej.
- Z2 Korytowanie i profilowanie podłoża pod różne rodzaje konstrukcji nawierzchni drogowych.
- Z3 Wykonywanie kolejnych warstw podbudowy.

- Z4 Wbudowywanie krawężników i obrzeży w nawierzchniach drogowych.
- Z5 Wykonywanie nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych betonowych, żelbetowych i kamiennych.
- Z6 Wykonywanie nawierzchni z mieszanki mineralno-asfaltowej lub betonowej.
- Z7 Rozbieranie kolejnych warstw nawierzchni drogowych.
- Z8 Naprawianie nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych.
- Z9 Naprawianie nawierzchni drogowych z mieszanki mineralno-asfaltowej lub betonowej.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie, rozbieranie i naprawianie nawierzchni drogowych

Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie, rozbieranie i naprawianie nawierzchni drogowych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, Z7, Z8 i Z9, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Wyznaczanie przebiegu trasy drogowej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy wyznaczaniu przebiegu trasy drogowej; • Dokumentację związaną z wykonywaniem nawierzchni drogowych; • Zasady korzystania z urządzeń pomiarowych; • Zasady geometrii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy wyznaczaniu przebiegu trasy drogowej; • Posługiwać się dokumentacją związaną z wykonywaniem nawierzchni drogowych; • Posługiwać się urządzeniami pomiarowymi; • Wyznaczać punkty stałe trasy drogowej, rzędne poszczególnych warstw konstrukcji nawierzchni.
Z2 Korytowanie i profilowanie podłoża pod różne rodzaje konstrukcji nawierzchni drogowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy korytowaniu i profilowaniu podłoża pod różne rodzaje konstrukcji nawierzchni drogowych; • Technologię wykonywania robót ziemnych; • Zasady klasyfikacji narzędzi i sprzętu do poszczególnych robót ziemnych; • Zasady posługiwania się sprzętem do wykonywania robót ziemnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy korytowaniu i profilowaniu podłoża pod różne rodzaje konstrukcji nawierzchni drogowych; • Wykorzystywać technologię wykonywania robót ziemnych; • Stosować zasady i przepisy BHP, ppoż., ergonomii, ochrony środowiska podczas wykonywania nawierzchni drogowych sposobem ręcznych lub zmechanizowanym; • Wykonywać ręcznymi narzędziami korytowanie pod różne rodzaje konstrukcji nawierzchni drogowych; • Dobierać i posługiwać się odpowiednimi narzędziami mechanicznymi w celu wykonania korytowania; • Wykonywać ręcznymi narzędziami profilowanie podłoża pod różne rodzaje nawierzchni drogowych; • Dobierać i posługiwać się odpowiednimi narzędziami mechanicznymi w celu wykonania profilowania podłoża.

Z3 Wykonywanie kolejnych warstw podbudowy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy wykonywaniu kolejnych warstw podbudowy; Rodzaje podbudowy; Materiały stosowane do wykonania poszczególnych rodzajów podbudowy; Pojęcie <u>wskaźnika zagęszczenia podłoża</u>¹⁹; Procedury badania zagęszczenia podłoża; Zasady doboru materiałów, narzędzi i sprzętu do wykonania poszczególnych rodzajów podbudów; Zasady doboru narzędzi i sprzętu do zagęszczania podłoża. 	<ul style="list-style-type: none"> Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy wykonywaniu kolejnych warstw podbudowy; Wykonać ręcznymi narzędziami podbudowę; Dobrać i posługiwać się odpowiednim sprzętem mechanicznym w celu wykonania podbudowy; Wykonywać ręcznymi narzędziami zagęszczanie podbudowy pod nawierzchnie drogowe; Dobrać i posługiwać się odpowiednim sprzętem mechanicznym w celu zagęszczenia podbudowy pod nawierzchnie drogowe; Badać zagęszczenie podłoża.
Z4 Wbudowywanie krawężników i obrzeży w nawierzchniach drogowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy wbudowywaniu krawężników i obrzeży w nawierzchniach drogowych; Zasady sposobu montażu krawężników i obrzeży z uwagi na rodzaj i przeznaczenie; Zasady doboru sprzętu i narzędzi do wbudowywania krawężników i obrzeży; Zasady wykonywania ławy oporowej krawężników i obrzeży; Zasady ustawiania krawężników i obrzeży. 	<ul style="list-style-type: none"> Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy wbudowywaniu krawężników i obrzeży w nawierzchniach drogowych; Wyznaczyć rzędne terenu pod krawężniki; Wykonywać roboty ziemne związane z układaniem krawężników; Wykonywać <u>ławę oporową</u>¹² krawężników; Ustawiać krawężniki i obrzeża; Dobrać i posługiwać się narzędziami oraz sprzętem w celu wbudowania krawężników i obrzeży zgodnie z dokumentacją.
Z5 Wykonywanie nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych betonowych, żelbetowych i kamiennych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy wykonywaniu nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych betonowych, żelbetowych i kamiennych; Rodzaje prefabrykowanych nawierzchni drogowych; Zasady wykonywania robót wykończeniowych nawierzchni drogowej z elementów prefabrykowanych; Technologie wykonania nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych; Zasady doboru materiałów, sprzętu i narzędzi do wykonywania nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych. 	<ul style="list-style-type: none"> Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy wykonywaniu nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych betonowych, żelbetowych i kamiennych; Rozplanować sposób i schemat układania nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych; Wykonywać roboty przygotowawcze przed ułożeniem nawierzchni drogowej z elementów prefabrykowanych; Układać warstwę wierzchnią nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych; Wykonywać roboty wykończeniowe nawierzchni drogowej z elementów prefabrykowanych.

Z6 Wykonywanie nawierzchni z mieszanki mineralno-asfaltowej lub betonowej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy wykonywaniu nawierzchni z mieszanki mineralno-asfaltowej lub betonowej; Rodzaje nawierzchni drogowych z mieszanek asfaltowych lub betonowych; Technologie wykonania nawierzchni drogowych z mieszanek asfaltowych lub betonowych; Zasady doboru materiałów, narzędzi i sprzętu do wykonywania nawierzchni z mieszanki mineralno-asfaltowej lub betonowej; Zasady wykonywania robót wykończeniowych nawierzchni drogowej z mieszanki mineralno-asfaltowej lub betonowej. 	<ul style="list-style-type: none"> Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy wykonywaniu nawierzchni z mieszanki mineralno-asfaltowej lub betonowej; Wykonywać roboty przygotowawcze przed ułożeniem nawierzchni drogowych z mieszanek mineralno-asfaltowych lub betonowych; Układać warstwę wiążącą i ścieralną nawierzchni drogowych z mieszanek mineralno-asfaltowych lub betonowych; Dobierać i posługiwać się narzędziami i sprzętem w celu wykonania robót wykończeniowych nawierzchni drogowych z mieszanek mineralno-asfaltowych lub betonowych; Wykonywać roboty wykończeniowe nawierzchni drogowej z mieszanek mineralno-asfaltowych lub betonowych.
Z7 Rozbieranie kolejnych warstw nawierzchni drogowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy rozbieraniu kolejnych warstw nawierzchni drogowych; Zasady rozbiórki nawierzchni drogowych wykonanych w różnych technologiach; Zasady doboru sprzętu i narzędzi do wykonania robót rozbiórkowych nawierzchni drogowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy rozbieraniu kolejnych warstw nawierzchni drogowych; Rozróżniać rodzaj nawierzchni; Określać sposób rozbiórki nawierzchni drogowej; Wykonywać rozbiórki nawierzchni drogowych z różnych materiałów.
Z8 Naprawa nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy naprawie nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych; Rodzaje uszkodzeń nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych; Przyczyny uszkodzeń nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych; Technologie naprawy nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych; Zasady doboru materiałów, sprzętu i narzędzi do naprawy nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych. 	<ul style="list-style-type: none"> Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy naprawie nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych; Rozróżniać rodzaj uszkodzenia nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych; Określać przyczyny uszkodzenia nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych; Określać technologię naprawy nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych; Wykonywać naprawę nawierzchni drogowych z elementów prefabrykowanych.

Z9 Naprawa nawierzchni drogowych z mieszanki mineralno-asfaltowej lub betonowej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy naprawie nawierzchni drogowych z mieszanki mineralno-asfaltowej lub betonowej; Rodzaje uszkodzeń nawierzchni drogowych z mieszanek asfaltowych lub betonowych; Przyczyny uszkodzeń nawierzchni drogowych z mieszanek asfaltowych lub betonowych; Technologię naprawy nawierzchni drogowych z mieszanek asfaltowych lub betonowych; Zasady doboru materiałów, sprzętu i narzędzi do naprawy nawierzchni drogowych z mieszanki mineralno-asfaltowej lub betonowej. 	<ul style="list-style-type: none"> Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii przy naprawie nawierzchni drogowych z mieszanki mineralno-asfaltowej lub betonowej; Rozróżniać rodzaj uszkodzenia nawierzchni drogowych z mieszanek mineralno-asfaltowych lub betonowych; Określać przyczyny uszkodzenia nawierzchni drogowych z mieszanek mineralno-asfaltowych lub betonowych; Określać technologię naprawy nawierzchni drogowych z mieszanek mineralno-asfaltowych lub betonowych; Wykonywać naprawę nawierzchni drogowych z mieszanek mineralno-asfaltowych lub betonowych.

3.3. Kompetencje społeczne

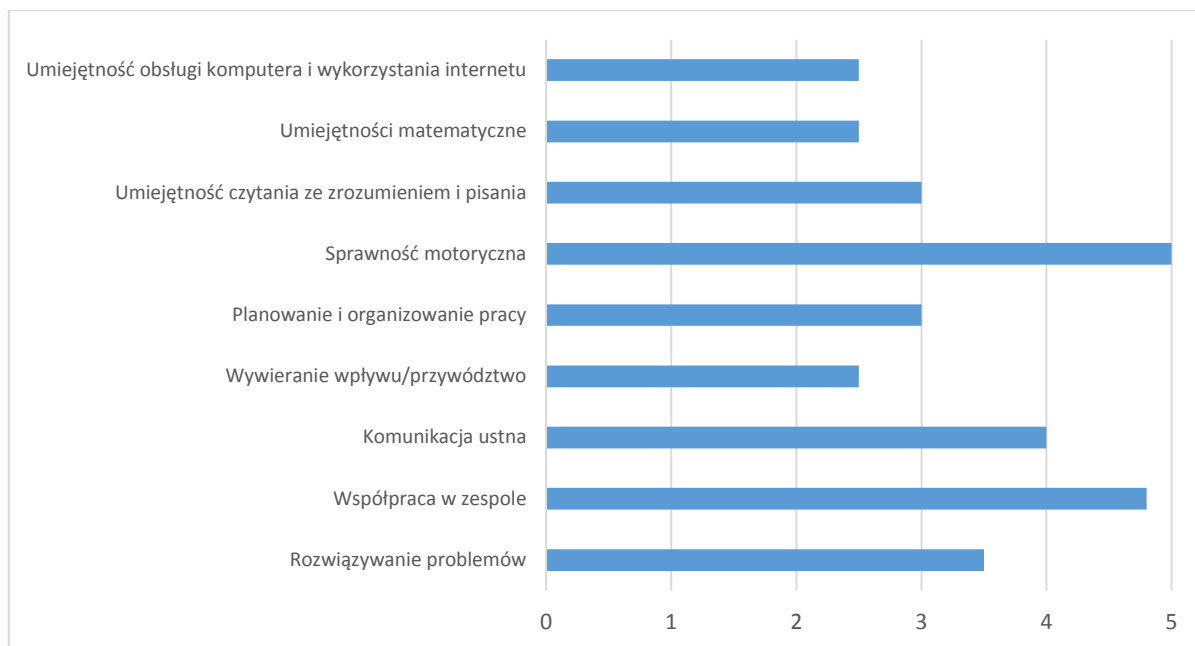
Pracownik w zawodzie **układacz nawierzchni drogowych** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności indywidualnej lub grupowej za skutki podejmowanych działań na stanowisku pracy układacza nawierzchni drogowych.
- Oceniania zagrożenia życia i zdrowia oraz podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia.
- Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych w zakresie wykonywanych prac w zawodzie układacza nawierzchni drogowych.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami w branży budowlanej.
- Dostosowania zachowania do zmiennych okoliczności w środowisku pracy podczas wykonywania zadań zawodowych.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **układacz nawierzchni drogowych**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **układacz nawierzchni drogowych**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **układacz nawierzchni drogowych** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Układacz nawierzchni drogowych może znaleźć pracę przy budowie dróg oraz budowach obiektów budowlanych w zakresie infrastruktury drogowej na terenie kraju i za granicą. Może także prowadzić własną działalność gospodarczą, ukierunkowaną na budowę nawierzchni drogowych.

Zatrudnienie w zawodzie układacz nawierzchni drogowych oferują:

- specjalistyczne przedsiębiorstwa budownictwa drogowego,
- przedsiębiorstwa usługowe,
- przedsiębiorstwa budowlano-montażowe,
- przedsiębiorstwa remontowo-budowlane.

Preferowanym kandydatem do wykonywania zawodu układacz nawierzchni drogowych jest osoba pełnoletnia. Wskazane jest posiadanie prawa jazdy kat. B i C. Przydatna jest podstawowa znajomość

języka obcego, umożliwiającą korzystanie z dokumentacji obcojęzycznej oraz podjęcie pracy za granicą.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **układacz nawierzchni drogowych**.

W zawodzie pokrewnym operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych kształcenie oferują branżowe szkoły I stopnia. Kwalifikacje w tym zawodzie potwierdzają Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe w ramach kwalifikacji BD.01 Eksploatacja maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych, wyodrębnionej w zawodzie operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych, mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcenia i doskonalenia zawodowego,

- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kompetencje zdobyte na kwalifikacyjnych kursach zawodowych potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu układacz nawierzchni drogowych można także uzyskać w systemie rzemieślniczego przygotowania zawodowego, w zawodzie pokrewnym brukarz. Kompetencje w tym zawodzie potwierdzają Izby Rzemieślnicze.

Szkolenie

Układacz nawierzchni drogowych może brać udział w szkoleniach:

- organizowanych w przedsiębiorstwach specjalizujących się w wykonywaniu robót drogowych,
- oferowanych przez organizacje branżowe oraz instytuty i stowarzyszenia powiązane z branżą drogową.

Z reguły organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami lub zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **układacz nawierzchni drogowych** wynosi średnio 3900 zł brutto miesięcznie. Wynagrodzenia w tym zawodzie kształtują się najczęściej w granicach od 2100 zł do 5000 zł brutto.

Na wysokość wynagrodzenia mają wpływ czynniki takie, jak:

- wielkość firmy i kapitał firmy,
- wykształcenie, doświadczenie zawodowe, posiadane umiejętności, staż pracy,
- region zatrudnienia,
- koniunktura na rynku pracy.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **układacz nawierzchni drogowych** możliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier, dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), jeśli niepełnosprawność jest możliwa do skorygowania za pomocą implantów lub aparatów słuchowych,
- z dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania jej szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z zaburzeniami głosu, mowy (03-L), jeśli umożliwiają skuteczny kontakt interpersonalny i komunikację.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO: <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1202, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1422, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 583).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych oraz innych pracach związanych z wysiłkiem fizycznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1139).
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 124).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, z późn. zm.).

Literatura branżowa:

- Biruk S., Jaworski K.M., Tokarski Z.: Podstawy organizacji robót drogowych. PWN, Warszawa 2007.
- Drogownictwo – miesięcznik.
- Inżynier Budownictwa – miesięcznik.

- Jodłowski M.: Operator maszyn do robót drogowych. Wydawnictwo KaBe, Krosno 2003.
- Martinek W., Tokarski Z., Chojnacki K.: Organizacja budowy asfaltowych nawierzchni drogowych. PWN, Warszawa 2012.
- Murator – miesięcznik.
- Panas J. (red.): Nowy poradnik majstra budowlanego. Wydawnictwo Arkady, Warszawa 2012.
- Polskie Drogi – miesięcznik.
- Sieniawska-Kuras A.: Budownictwo drogowe w zarysie. Wydawnictwo KaBe, Krosno, 2010.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji / kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Budowlany Serwis dla profesjonalistów: www.muratorplus.pl
- Drogownictwo Polskie – serwis internetowy związany z tematyką robót drogowych: <https://www.drogi-mosty.pl>
- Ekspert Budowlany: <http://www.ekspertbudowlany.pl>
- Informatory o egzaminach potwierdzających kwalifikacje zawodowe: <https://cke.gov.pl/egzamin-zawodowy/egzamin-zawodowy-formula-2017/informatory/informatory-2>
- Inżynier Budownictwa – serwis internetowy branży budowlanej: <http://www.inzynierbudownictwa.pl>
- Polska Izba Inżynierów Budownictwa: <https://www.piib.org.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal branżowy: <http://www.forumbudowlane.pl>
- Sektorowa Rama Kwalifikacji w Budownictwie (SRK-Bud): <http://kwalifikacje.edu.pl/sektorowa-rama-kwalifikacji-w-budownictwie-srk-bud>
- Serwis internetowy: <https://inzynieria.com/b/drogi>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wortal Publicznych Służb Zatrudnienia: http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow/-/klasyfikacja_zawodow/zawod/711606?p_p_lifecycle=2&p_p_state=exclusive&p_p_resource_id=pdf&p_p_cacheability=cacheLevelPage&_jobclassificationportlet_WAR_nnkportlet_targetExtension=pdf
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Związek Rzemiosła Polskiego - Wykaz standardów egzaminacyjnych: <https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.

Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.

INFORMACJA O ZAWODZIE – Układacz nawierzchni drogowych 711606

Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Asfalt	Substancja otrzymywana z ropy naftowej lub węgla, służąca do budowy nawierzchni ulic, wyrobu materiałów izolacyjnych, papy i lakierów	https://sjp.pwn.pl/slowniki/asfalt.html [dostęp: 31.10.2018]
2	Brygadzysta	Osoba, która sprawuje nadzór nad brygadą robotników. Do głównych obowiązków tego pracownika należy, m.in.: organizacja i koordynacja pracy podległych pracowników, rozliczanie pracowników z przepracowanych godzin, koordynacja i ustalenia robót z kierownictwem, kontrola nad powierzonym mieniem przedsiębiorstwa oraz kontrola przestrzegania zasad BHP.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.praca.pl/poradniki/lista-stanowisk/kadrazarządzajaca/brygadzysta_pr-315.html [dostęp: 31.10.2018]
3	Chwytnak	Urządzenie do chwytania i przenoszenia materiałów stałych.	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/chwytnak;3886294.html [dostęp: 31.10.2018]
4	Czeladnik	Jeden ze stopni kwalifikacji zawodowych, stwierdzający opanowanie umiejętności praktycznych oraz teoretycznych w zawodzie rzemieślniczym oraz potwierdzający je dowodem kwalifikacji zawodowych w formie zdanego egzaminu czeladniczego. Egzaminy czeladnicze przeprowadzają komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych.	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19890170092/U/D19890092Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
5	Dokumentacja techniczna	Dokument służący do opisu danego przedsięwzięcia.	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20130001129/O/D20131129.pdf [dostęp: 31.10.2018]
6	Drogomierz	Przyrząd do mierzenia długości przebytej drogi.	http://definicja.net/co-to-jest-Drogomierz [dostęp: 31.10.2018]
7	Egzamin eksternistyczny	Może dotyczyć potwierdzania kwalifikacji w zawodzie w zakresie danej kwalifikacji. Do egzaminu eksternistycznego dopuszcza się osobę, która: 1) ukończyła gimnazjum albo ośmioletnią szkołę podstawową oraz 2) co najmniej dwa lata kształciła się lub pracowała, w którym wyodrębniono daną kwalifikację zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego	Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie egzaminów eksternistycznych http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20120000188/O/D20120188.pdf [dostęp: 31.10.2018]
8	Gilotyna	Narzędzie tnące służące do cięcia elementów cementowych (np. dachówek) i kamiennych (np. do kostki brukowej).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.pgn.com.pl/strefa-partnera/produkt,104361.html [dostęp: 31.10.2018]

INFORMACJA O ZAWODZIE – Układacz nawierzchni drogowych 711606

9	Imak	Urządzenie do zamocowywania narzędzi.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://definicja.net/co-to-jest-lmak [dostęp: 31.10.2018]
10	Korytowanie	Ręczne lub mechaniczne roboty ziemne związane z uzyskaniem projektowanych rzędnych pod warstwy nawierzchni drogowych. W wyniku korytowania uzyskujemy koryto, czyli element uformowany w korpusie drogowym w celu ułożenia w nim konstrukcji nawierzchni.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.libet.pl/tips/korytowanie-gruntu-oraz-wyrownanie-i-profilowanie-terenu-istotne-etapy-przygotowania-podloza-przed-brukowaniem [dostęp: 31.10.2018]
11	Łata	Ręczne narzędzie do sprawdzania równości i płaszczyzny powierzchni płaskich.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.budujesz.pl/wiadomosc/lata-murarska-jak-wybrac-jaka-najlepsza/6814/ [dostęp: 31.10.2018]
12	Ława oporowa	Wykonywany z betonu lub żelbetu element wzmacniający krawężniki, ściany domów, skarp, wykopów, aby grunt się nie osunął.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://kb.pl/porady/co-jest-mur-oporowy-porady-dla-budujacych [dostęp: 31.10.2018]
13	Mistrz	Tytuł uzyskany na egzaminie zawodowym, potwierdzony dyplomem, poświadczający umiejętności, doświadczenie i wykształcenie zawodowe w dziedzinie rzemiosła, w różnych zawodach rzemieślniczych. Dyplom mistrzowski można uzyskać po zdaniu zawodowego egzaminu teoretycznego i praktycznego przed komisją egzaminacyjną w izbie rzemieślniczej.	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19890170092/U/D19890092Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
14	Niwelator	Przyrząd geodezyjny do pomiarów różnic wysokości punktów w terenie.	https://sjp.pwn.pl/slowniki/niwelator.html [dostęp: 31.10.2018]
15	Podbudowa	Element konstrukcyjny nawierzchni drogowych przenoszący obciążenia na grunt.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://kongresdrogowy.pl/files/upload/LUB2018_MGarbacz.pdf [dostęp: 31.10.2018]
16	Profilowanie podłoża	Roboty związane z uzyskaniem spadków podłużnych i poprzecznych w nawierzchniach drogowych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.izbudujemy.pl/artykuly/710/Metody-ustalania-nosnosci-podloza-drogowego-8211-wymagania-i-badania [dostęp: 31.10.2018]
17	Przepisy BHP	Ogół norm prawnych oraz środków badawczych, organizacyjnych i technicznych mających na celu stworzenie pracownikowi takich warunków pracy, aby mógł on wykonywać pracę w sposób produktywny, bez narażania go na nieuzasadnione ryzyko wypadku lub choroby zawodowej oraz nadmierne obciążenie fizyczne i psychiczne.	https://asystembhp.pl/definicja-bhp-124/ [dostęp: 31.10.2018]
18	Świadectwo czeladnicze	Dokument stwierdzający opanowanie przez ucznia, młodocianego pracownika zatrudnionego w celu nauki zawodu, umiejętności praktycznych oraz teoretycznych w zawodzie rzemieślniczym. Potwierdza kwalifikacje zawodowe w formie zdanego egzaminu czeladniczego.	https://www.szkolnictwo.pl/szukaj,Czeladnik [dostęp: 31.10.2018]

19	Wskaźnik zagęszczenia podłoża	Miara zagęszczenia warstw konstrukcyjnych nawierzchni drogowych określająca iloraz gęstości objętościowej warstwy do maksymalnej możliwej do uzyskania gęstości objętościowej tej warstwy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.geotekst.pl/artykuly/poradnik/stopien-zageszczenia-czy-wskaznik-zageszczenia-lekcja-przypomnienia-1 [dostęp: 31.10.2018]
20	Wyważak	Urządzenie do pozycjonowania kostki brukowej, płyt chodnikowych itp. oraz wyważania ułożonych kształtek.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.artbud.pl/pl/p/Wywazak-brukarski-do-pozycjonowania-oraz-wywazania-kostki-brukowej/13586 [dostęp: 31.10.2018]
21	Zagęszczanie podłoża	Czynność, którą wykonuje się do gruntów niespoistych w celu zwiększenia stopnia zagęszczenia podłoża, czyli zwiększenia nośności gruntu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.muratorplus.pl/technika/konstrukcje/zageszczanie-gruntu-8-waznych-technologii-zageszczania-gruntu-aa-KLTM-SJJB-HNVh.html [dostęp: 31.10.2018]
22	Zagęszczarka	Maszyna służąca do zagęszczania podłoża poprzez proces wibrowania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.muratorplus.pl/technika/konstrukcje/zageszczanie-gruntu-8-waznych-technologii-zageszczania-gruntu-aa-KLTM-SJJB-HNVh.html [dostęp: 31.10.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.